է կոմ Լորիս-Մելիքովի Ներսէսին գրած նամակը, նա ուրեմն ասելով թէ ժամը մօտ է երբ օսմանեան հայերը բոլորովին կազատվեն օսմանեան լուծից, դրանով հասկացել է որ ամբողջ Հայաստանը միացրած կը լինի Ռուսաստանի հետ, ինչպէս և հաղորդել էին մի քանի շաբաթ առաջ թէ ռուս և թէ օտար լրագիրները։

ԱՆԳԼԻԱ.

Լօնդօնի տուած տարեկան սովորական ճաշի ժամանակ Գլադստօն մի ճառ արտասանեց, որով ընդհանուր հայեացք գցեց կառավարութեան անցեալ տարվայ քաղաքականութեան վրա և յայտնեց իր կարծիքները Անգլիայի ընթացող ներքին և արտաքին գործերի մասին։ Նա ցաւակցութիւն յայտնեց մի քանի դէպքերի առիթով, որոնք ստորացնում են պարլամենտի արժանաւորութիւնը։ Այդ ակնարկութիւնները վերաբերում էին իրլանդական պատգամաւորների գործունէութեանը և պահպանողականների անհամբերողութեանը Բրէդլօի վերաբերութեամբ։ Գլադստօն յանդիմանեց պահպանողականներին, որ նրանք ժողովրդական օրինաւոր ներկայացուցչին արգելեցին մտնել պարլամենտը, պատճառ բերելով նրա կրօնական համոզմունքների կասկածաւոր լինելը։ Ամենքը կը նկատեն նոյնպէս և այն, որ Գլադստօն թիւրքաց կառավարութիւնը բռնաւորութեան մասին բոլորովին այլ նշանակութիւն ունի, որովհետև այդ խօսքերը դիտմամբ են արտասանված։

Օգոստոսի 3-ին Բրէդլօի կուսակիցները մի ժողով կազմեցին, ուր Բրէդլօ ճառախօսեց։ Նա նկարագրեց այն տխուր անցքը, որի հետևանքը նրա արտաքսելն էր պարլամենտից։ Բրէդլօի պատմութիւնը ոչինչով չէ գանազանվում լրագրական յօդուածներից։ Բրէդլօ զանգատվում էր, որ նրան կոպտութեամբ դուրս արին պարլամենտից փոխանակ նրան բանտարկելու սպիկերին չը հնազանդվելու համար, ինչպէս օրէնքը պահանջում է։ Նա հաստատեց իր ասածը, որ, եթէ կամենայ, նրա շուրջ մի միլիոն մարդիկ կը հաւաքվեն։ Բայց մի և նոյն ժամանակ խորհուրդ տուեց իր բարեկամներին չափաւոր լինել և ասաց, որ բռնութիւնը յեղափոխական նշանակութիւն կունենայ, իսկ նա յեղափոխութիւն չէ ցանկանում։ Գլադստօն թէպէտ չափազանց յարգում է խղճի ազատութիւնը, բայց վճռել է կատարել պարլամենտի ցանկութիւնը Բրէդլօի վերաբերութեամբ։

Բօերների հետ դաշնագրութիւնը արդէն ստորագրված է։ Տրանսվալի մէջ կայացաւ տեղական առաջնորդների մի մեծ ժողով, որին մասնակցում էին անգլիական մասնաժողովի անդամները և բօերները։ Ժողովի ժամանակ յայտնվեցաւ անգլիական կառավարութեան դիտաւորութիւնները Տրանսվալի մասին։ Տեղացիներին թոյլ չը տուին խօսել։ Առաջնորդներից շատերը բողոքեցին այդ անարդարութեան դէմ։ Նրանք ասացին, որ Տրանսվալը բօերներին չէ պատկանում, որ տեղացիները չեն ճանաչում բօերների գերիշխանութիւնը և որ հարկաւոր դէպքում նրանք պատրաստ են զէնքը ձեռքին պաշտպանել իրանց իրաւունքները։ Անգլիայի մէջ Տրանսվալի գործերը շարունակ զբաղեցնում են անգլիական հասարակական կարծիքին։ Մի քանի անգամ ժողովներ են կայացել, որոնց ժամանակ բողոք է յայտնվել անգլիական կառավարութեան քաղաքականութեան դէմ բօերների վերաբերութեամբ։ Ժողովի ժամանակ ճառախօսներից մէկը ասաց, որ բօերները միայն մասամբ քաղաքակրթված են, որ նրանք զուրկ են գիտութիւնից և բնական խելքից և որ Անգլիայի տիրապետութիւնը բօերների համար շահաւէտ է։ Ասում են, որ բօերների մէջ ստրկութիւնը տարածված է։ Նրանք որսում են դրացի ցեղերին և նրանց ծախում են։ Այդ ժողովների ժամանակ կառավարութեան քաղաքականութիւնը պախարակվեցաւ։

Լօնդօնի մէջ օգոստոսի 3-ին բացված բժշկական կօնգրեսին չեն մասնակցում բժիշկ կանայք, մինչդեռ դրանից առաջ եղած վեց կօնգրեսներին նրանք մասնակցել են և նրանց իրաւունքները սահմանափակված չեն եղել։ Մօտ 40 բժիշկ կանայք բողոքեցին նրանց իրաւունքները այս անգամ սահմանափակելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

„Germania“ լրագիրը կարծում է որ այն տեսակցութիւնը որ կայանալու է Միւնխէնի մէջ աւստրիական կայսրի, բաւարական, սակսօնական և վիւրտեմբերգիական թագաւորների մէջ՝ նպատակ ունի ստորագրել այն վճիռը, որով Բադէնի հերցոգին տրվելու է թագաւորի տիտղոսը։ Այդ, ի հարկէ, կը կայանայ գերմանական կայսրի համաձայնութեամբ, որ արդէն ձեռք բերված է Գաշտէյնի տեսակցութեան ժամանակ։

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 4 օգոստոսի։ „Новое Время“ լրագիրը հաղորդում է. չինական դեսպան Մարկիզ Ցզենգ օգոստոսի 3-ին այցելեց արտաքին գործերի մինիստրութեան կառավարիչ Գիրսին։ Այս շաբաթ Ս. Պետերբուրգի մէջ սպասում են ծովային մինիստրութեան կառավարիչ Լեսօվսկուն, որ վերադառնում է անցեալ տարի չինական ջրերը ուղարկած արշաւանքից։ Ս. Պետերբուրգի քաղաքապետ գեներալ Բարանովի կարգադրութեամբ սկսած Ս. Պետերբուրգի պոլիցիայի քննութենից յայտնվեցան ամենանմխիթար փաստեր, ցոյց տալով, որ պոլիցիայի վերանորոգութեան գործը կարօտ է արմատական փոփոխութիւնների։ „С. Петерб. Вѣдом.“ լրագիրը հաղորդում է, որ շուտով պէտք է վճռվի պալատական մինիստրութեան ոչնչացնելու հարցը։ „Новости“ լրագիրը լսել է, որ կառավարչական շրջանների մէջ հարց է զբաղեցրած երկաթուղիներով գնացողների տոմսակներից վերցնող պետական հարկը ոչնչացնելու մասին։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 3 օգոստոսի։ Պետական բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժէ 96 ր. 12 կ., երկրորդ 94 ր. 75 կ., երրորդ 94 ր. 75½ կ., չորրորդ 94 ր. 12 կ., ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 228 ր., երկրորդ 227 ր. 50 կ., արևելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 91 ր. 75 կ., երկրորդ 91 ր. 75 կ., երրորդ 91 ր. 87 կ., ոսկի 7 ր. 77 կ.։ Ռուսաց 1 ռուբլ Լօնդօնի վրա արժէ 25,78 պէնս, ռուսաց 100 ր. Համբուրգի վրա արժէ 220 մարկ, Փարիզի վրա արժէ 271 ֆրանկ։ Բօրսայի տրամադրութիւնը թոյլ է։

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

է կոմ Լորիս-Մելիքովի Ներսէսին գրած նամակը, նա ուրեմն ասելով թէ ժամը մօտ է երբ օսմանեան հայերը բոլորովին կազատվեն օսմանեան լուծից, դրանով հասկացել է որ ամբողջ Հայաստանը միացրած կը լինի Ռուսաստանի հետ, ինչպէս և հաղորդել էին մի քանի շաբաթ առաջ թէ ռուս և թէ օտար լրագիրները։

ԱՆԳԼԻԱ.

Լօնդօնի տուած տարեկան սովորական ճաշի ժամանակ Գլադստօն մի ճառ արտասանեց, որով ընդհանուր հայեացք գցեց կառավարութեան անցեալ տարվայ քաղաքականութեան վրա և յայտնեց իր կարծիքները Անգլիայի ընթացող ներքին և արտաքին գործերի մասին։ Նա ցաւակցութիւն յայտնեց մի քանի դէպքերի առիթով, որոնք ստորացնում են պարլամենտի արժանաւորութիւնը։ Այդ ակնարկութիւնները վերաբերում էին իրլանդական պատգամաւորների գործունէութեանը և պահպանողականների անհամբերողութեանը Բրէդլօի վերաբերութեամբ։ Գլադստօն յանդիմանեց պահպանողականներին, որ նրանք ժողովրդական օրինաւոր ներկայացուցչին արգելեցին մտնել պարլամենտը, պատճառ բերելով նրա կրօնական համոզմունքների կասկածաւոր լինելը։ Ամենքը կը նկատեն նոյնպէս և այն, որ Գլադստօն թիւրքաց կառավարութիւնը բռնաւոր և ճնշող անուանեց և նկատեց, թէ Անգլիայի օգնութեամբ Թէսսալիան և Էպիրոսը ազատված են թիւրքաց ճնշումից։ Անգլիայի այժմեան յարաբերութիւնները Թիւրքիայի հետ բարեկամական են և Գլադստօնի յայտնութիւնը թիւրքաց կառավարութեան բռնակալութեան մասին երևի փոթորիկ կը բարձրացնի թիւրքաց քաղաքական շրջանների մէջ։ Առհասարակ Գլադստօն չէ ծածկում իր կարծիքները օտար կառավարութիւնների գործողութիւնների մասին և հարկաւոր ժամանակ յայտնում է նրանց հրապարակ, ուշադրութիւն չը դարձնելով դիպլոմատիական սովորութիւնների վրա։ Մի տարի ու կէս սրանից առաջ, երբ Գլադստօն ընտրութիւնների ժամանակ յաղթեց Բիկոնսֆիլդին, այնպիսի խստութեամբ խօսեց Աւստրիայի դէմ, որ նոր մինիստրութիւն կազմելուց յետոյ նա ստիպված եղաւ պաշտօնապէս ներողութիւն խնդրել աւստրիական կառավարութիւնից սովորական քաղաքական բարեկամութիւնը պահպանելու համար։ Այս անգամ Գլադստօնի յայտնած կարծիքը թիւրքաց կառավարութեան բռնաւորութեան մասին բոլորովին այլ նշանակութիւն ունի, որովհետև այդ խօսքերը դիտմամբ են արտասանված։

Օգոստոսի 3-ին Բրէդլօի կուսակիցները մի ժողով կազմեցին, ուր Բրէդլօ ճառախօսեց։ Նա նկարագրեց այն տխուր անցքը, որի հետևանքը նրա արտաքսելն էր պարլամենտից։ Բրէդլօի պատմութիւնը ոչինչով չէ գանազանվում լրագրական յօդուածներից։ Բրէդլօ զանգատվում էր, որ նրան կոպտութեամբ դուրս արին պարլամենտից փոխանակ նրան բանտարկելու սպիկերին չը հնազանդվելու համար, ինչպէս օրէնքը պահանջում է։ Նա հաստատեց իր ասածը, որ, եթէ կամենայ, նրա շուրջ մի միլիոն մարդիկ կը հաւաքվեն։ Բայց մի և նոյն ժամանակ խորհուրդ տուեց իր բարեկամներին չափաւոր լինել և ասաց, որ բռնութիւնը յեղափոխական նշանակութիւն կունենայ, իսկ նա յեղափոխութիւն չէ ցանկանում։ Գլադստօն թէպէտ չափազանց յարգում է խղճի ազատութիւնը, բայց վճռել է կատարել պարլամենտի ցանկութիւնը Բրէդլօի վերաբերութեամբ։

Բօերների հետ դաշնագրութիւնը արդէն ստորագրված է։ Տրանսվալի մէջ կայացաւ տեղական առաջնորդների մի մեծ ժողով, որին մասնակցում էին անգլիական մասնաժողովի անդամները և բօերները։ Ժողովի ժամանակ յայտնվեցաւ անգլիական կառավարութեան դիտաւորութիւնները Տրանսվալի մասին։ Տեղացիներին թոյլ չը տուին խօսել։ Առաջնորդներից շատերը բողոքեցին այդ անարդարութեան դէմ։ Նրանք ասացին, որ Տրանսվալը բօերներին չէ պատկանում, որ տեղացիները չեն ճանաչում բօերների գերիշխանութիւնը և որ հարկաւոր դէպքում նրանք պատրաստ են զէնքը ձեռքին պաշտպանել իրանց իրաւունքները։ Անգլիայի մէջ Տրանսվալի գործերը շարունակ զբաղեցնում են անգլիական հասարակական կարծիքին։ Մի քանի անգամ ժողովներ են կայացել, որոնց ժամանակ բողոք է յայտնվել անգլիական կառավարութեան քաղաքականութեան դէմ բօերների վերաբերութեամբ։ Ժողովի ժամանակ ճառախօսներից մէկը ասաց, որ բօերները միայն մասամբ քաղաքակրթված են, որ նրանք զուրկ են գիտութիւնից և բնական խելքից և որ Անգլիայի տիրապետութիւնը բօերների համար շահաւէտ է։ Ասում են, որ բօերների մէջ ստրկութիւնը տարածված է։ Նրանք որսում են դրացի ցեղերին և նրանց ծախում են։ Այդ ժողովների ժամանակ կառավարութեան քաղաքականութիւնը պախարակվեցաւ։

Լօնդօնի մէջ օգոստոսի 3-ին բացված բժշկական կօնգրեսին չեն մասնակցում բժիշկ կանայք, մինչդեռ դրանից առաջ եղած վեց կօնգրեսներին նրանք մասնակցել են և նրանց իրաւունքները սահմանափակված չեն եղել։ Մօտ 40 բժիշկ կանայք բողոքեցին նրանց իրաւունքները այս անգամ սահմանափակելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

„Germania“ լրագիրը կարծում է որ այն տեսակցութիւնը որ կայանալու է Միւնխէնի մէջ աւստրիական կայսրի, բաւարական, սակսօնական և վիւրտեմբերգիական թագաւորների մէջ՝ նպատակ ունի ստորագրել այն վճիռը, որով Բադէնի հերցոգին տրվելու է թագաւորի տիտղոսը։ Այդ, ի հարկէ, կը կայանայ գերմանական կայսրի համաձայնութեամբ, որ արդէն ձեռք բերված է Գաշտէյնի տեսակցութեան ժամանակ։

և այդտեղ միայն վճռվի հայոց հարցը, չէ՞ որ մինչև այդ ժամանակ հայերը Թիւրքիայի հարստահարութեան տակ բոլորովին կոչնչանան, էլ ում համար է այն ժամանակ հարցի վճռումը. դրան մենք ասում ենք — գնա մեռիր, արի սիրեմ։ ‹Ուրիշ հնար չեմ տեսնում առ այժմ› ասեց փաշան ու վերկացաւ տեղից։ իմացայ որ աուդիենցիան վերջացած է, վերցրի գլխարկս ու ծանօթիս հետ միասին տխուր տրտում դուրս ելանք փողոց։ Հազիւ թէ մի տասը քայլ հեռացել էինք, երբ մեր դէմուդէմը եկող մի բարձրահասակ ու հաստ մարդ կանգնեցրեց հետս գնացող պարոնին ասելով՝ ‹բարեաւ ձեզ, պ. Ջունդ, սա ուսկէ կուգաք ասանկ տխուր, Գըլխնիդ քարշ, չըլլայ փաշայէն›։ ‹Այո, էֆենդի, պատասխանեց բարեկամս, անկէ կուգանք, բայց թոյլ տուէք ծանօթացնեմ ձեզ ռուսաստանցի հայազգի բժշկի մը հետ›. մենք բարևեցինք իրար, դիմացինս պ. Օ. էֆենդին էր, պօլսեցի ազգասէրին մէկը, որոյ անունը շատ անգամ լսած պէտք է լինի ընթերցողը։ ‹Է՛յ, փաշային հետ հայոց հարցի մասին պիտի որ խօսած ըլլաք և նա ձեզ զուրցած է, որ հայերը սխալներ ըրին, իրեն ծրագիրը չընդունեցին և այլն և այլն, ասանկ չէ՞ մի›։ ‹Այո, պատասխանեցի ես զարմանալով, թէ որտեղից գիտէ դա մեր խօսակցութեան առարկան։ ‹Իշտէ ատանկ է, երբ մեր ուզածը չէք ընդունիր, լաւ չէք ըներ, միշտ սխալների մէջ կընկնիք, ուստի մեղաւորը դուք էք, իսկ մենք մեր պարտքէն ազատվեցանք։ Է՛հ եղբայր, խօսքեր, խօսքեր միայն ու գործ չը կայ.... ինչ և իցէ, մնաք բարեաւ, հոս պիտի մտնեմ, գործ մունիմ,›. այս խօսքերով հեռացաւ մեզնից իմ նոր ծանօթը։

‹Ասէք, խնդրեմ, պ. Ջունդ, այդ ինչ մարդ է, ես զարմացած եմ›։

‹Իրաւունք ունէք զարմանալու, դա այն մարդն է, որ իր ծառայութիւնը, իր պաշտօնը, իր բարձր դրութիւնը զոհեց ազգին, միշտ նրա համար կը մտածէր, միշտ նրա համար կաշխատէր և վերջապէս այնքան ըրաւ, որ տաճկի կառավարութիւնը ծուռ աչքով նայեց վրան և այժմ դա չէ կարող վերադառնալ ի Պոլիս, օտարութեան մէջ կը թափառի՝ գրեթէ օրվան հացին կարօտ›։

Թող բարեսիրտ ընթերցողը չը նեղանայ ինձանից, որ ես միշտ տխուր ու անմխիթար լուրեր կը հաղորդեմ իրեն. ինչ անեմ, այդ իմ մեղը չէ. ինչ կը տեսնեմ, ինչ կը լսեմ, այն էլ կը գրեմ, երբէք լաւը չեմ թագցնիր ու միայն վատի վրա չեմ խօսիր, ահա օրինակ մի երկու ուրախալի լուրեր ունեմ հաղորդելու և մեծ ուրախութեամբ կը գրեմ։

Նախ՝ Փարիզու հայ ուսանողները կամեցան, որ իրանց ընկերութիւնը Ֆրանսիայի կառավարութենէն ճանչցվի և այդ ընկերութեան կանոնագիրը հաստատվի, դրա համար նրանք խնդիրք տուին ներքին գործոց նախարարին, սա պահանջեց որ այդ խնդիրքը ստորագրեն 21 հայազգի անձինք, ոչ—ուսանողներ. Փարիզ գտնվող հայերը չը զլացան այդ պահանջմունքը կատարելու և ստորագրողների շարքում տեսայ և մեր հռչակաւոր նկարիչ Ց. Այվազովսկու անունը. կասկած չը կայ, որ շատ շուտով ուսանողների ցանկութիւնը պիտի կատարվի, միայն մնում է անդամների թիւը շատացնել. այդ էլ կախված է մեզնից— հայերից։ Երկրորդ՝ մեծապատիւ Այվազովսկին մեծ ուրախութեամբ անդամ գրվեց վերոյիշեալ ընկերութեանը և իր մէկ պատկերի կէսը ընծայեց նրա գանձարանին։ Պարզեմ խօսքս. պարոնի մէկ պատկերին Լօնդրայում տալիս են մի յայտնի գումար, նա չէր ուզում այդ գնով ծախել, բայց յետոյ յանձնեց իր գործակատարին, որ ծախէ այդ գնով և ստացած փողի կէսը, որ է մօտ 5 հազար ֆրանկ, ուղարկէ ընկերութեան. փառք և պատիւ նրա գերահռչակ անուան։ Երրորդ՝ Լօնդրայում մի զմիւռնացի ազգասէր հայազգի կը բնակի՝ Իշխան Ալսան Ապրօ Բագրատունի անունով, որը մի ընկերութիւն է կազմել Լօնդրայում հայոց Միացեալ ընկերութեան օգնելու համար. այդ ընկերութեան անդամները անգլիացիք են, ի թիւս նրանց կան մի քանի երևելի լորդեր և «Times» լրագրի գլխաւոր խմբագիրը. այժմ, ինչպէս կը լսեմ, պարոնը մտադիր է գալ Փարիզ և այնտեղ ես մի այդպիսի ընկերութիւն կազմել։ Ահա ինչ կը գրէ Մանչեսթրէն ծանօթիս մէկը այդ անձի մասին. ‹Զը գիտեմ լսած էք արդեօք՝ Իշխան Բագրատունի մը ունինք Նաթօլի բնակող, բայց այս մէկ երկու տարուանս մէջ երևան ելաւ հոս եկաւ, այժմ Լօնդոն կը բնակի և սրա արդեամբը անցեալ երեքշաբթի օր Վէսթմինըստրի մայր եկեղեցւոյն Երուսաղատունը ժողովք մը եղաւ նախագահութեամբ աւագ երէց Նշանաւոր Տին Ըսթանլիի *) ի նպաստ մեր Միացեալ ընկերութեան և մասնաժողով մը կազմվեցաւ, որուն բաւական ազնուական անձինք անդամ են անդրիացւոցմէ›։ Փոքր ինչ յետոյ հետևեալը կը գրէ նոյն պարոնը Մանչեսթերի հայերի մասին. ‹մեր Մանչեսթերի հայոց ազգային զգացումը հետևեալէն դուշակեցէք. ասկից 15 օր առաջ Բարլամէնթի մէջ ‹Կիպրոս›-ի մասին դաշնագրութեան վիճաբանութեան առթիւ՝ մեր հայասէր անգլիացի բարլամէնթի անդամք հայոց խնդիրը յառաջ բերին և արտաքին գործոց քարտուղար Սըր-Զարլս Տիլքէն և Կլատստընէն ազդու խոստմունքներ առնելու պատճառ եղան հայոց խնդրոյ մասին. Լօնդօնի պր. Յակոբեանը (մի երիտասարդ հայ) Կլատստընին և արտաքին գործոց պաշտօնեայ Լորդ Կրանվիլին այս մասին շնորհակալութեան գիր մը կը պատրաստէ, որով այս պահուս հայոց վրա դրուած հազար ու մէկ բարբարոսութիւնները յիշելով կը խնդրէ, որ ժամ է հայկական խնդրոյն լուծումը նայուի և այլն և Հայաստանի կառավարիչ եւրոպացի մը ընտրվիլը կը խնդրէ (որովհետև տաճկի հայ կառավարիչ չընդունվիլը հասկցուեցաւ և դնէ ալնէ՝ մեր ուզածը չը պիտի ըլլայ և տաճկէն ալ դէշ հայ կամ յոյն մը պիտի ըլլայ)։ Ի՞նչ կըսէք, տղան կը հոգնի, կը պատրաստէ այդ թուղթը և անձամբ ծախս կընէ, կելլէ կը գայ հոս (արդէն ինքը աղքատ, բայց աչքը կուշտ մէկն) մեր ազգբրներուն ստորագրել տալու, ինչ կըսէք, չը ստորագրեցին բացի մի քանիսներէ և այն ալ կեղծ ստորագրութեամբ ոմանք և միւսներն ալ աննշան անձինքներ›։

Ժամանակ է արդէն վերջ տալ նամակիս՝ ներողութիւն խնդրելով բարեսիրտ ընթերցողից երկարախօսութեանս համար, միայն թողէք, խընդրեմ, մի երկու խօսք էլ ասեմ պ. Աբգարեանի վերաբերութեամբ. չը գիտէք, թէ ով է այդ պարոնը, դա Հնդկաստանցի հայ է մի, որ այժմ Լօնդրա կը բնակի և անհամար հարստութեան տէր է, դրա համար էլ զինքը հայոց Ռոճիլդ կը կոչեն, ժառանգ չունենալով և ինքը ծեր լինելով՝ նա այս մօտիկ ժամանակներս մի անգղիացի փոքրիկ աղջիկ վերցրեց իբրև որդի և իր բոլոր հարստութիւնը նրա վրա հաստատեց, կարծես թէ թշուառ Հայաստանի մէջ այդ աղջիկներից չէր գտնվի.....

Կ. Մելիք-Բեգլարեան

*) Մօտերքս ցաւօք սրտի կարդացի լրագիրներում այդ երևելի անձի մահվան լուրը։